

RAPPPORTAGE ONDERZOEK INBURGERAARS: Starters eerste helft 2013

22-05-2014

IN OPDRACHT VAN:

Dienst Uitvoering Onderwijs

UITGEVOERD DOOR:

MWM2, Anuschka Sital

SAMENVATTING

ACHTERGROND

MWM2 heeft in opdracht van DUO onderzoek gedaan naar de activiteiten van inburgeringsplichtigen. Nieuwkomers die in het eerste en tweede kwartaal van 2013 een kennisgeving van DUO over hun inburgeringsplicht toegezonden hebben gekregen, vormen de doelgroep van het onderzoek.

De hoofddoelstellingen van het onderzoek zijn:

- + Inzicht verkrijgen in de inspanningen die de nieuwkomers ondernemen om aan de inburgeringsplicht te voldoen.
- + Inzicht verkrijgen in de beoordeling van de dienstverlening van DUO ten behoeve van hun inburgering.

De doelgroep is 6 à 9 maanden nadat de kennisgeving door DUO is verstuurd benaderd om mee te doen aan het onderzoek. In totaal hebben netto n=2.874 inburgeraars de vragenlijst van het onderzoek volledig ingevuld. De totale respons komt daarmee op 61%.

INBURGERINGSINSPANNINGEN

Bijna zes op de tien nieuwkomers doen een cursus om Nederlands te leren. Hiervan volgt ruim drie kwart een cursus bij een instelling met het Blik op Werk Keurmerk. Naast een cursus Nederlands probeert de meerderheid van de nieuwkomers (84%) ook nog op andere manieren zich de taal eigen te maken. Ook van de nieuwkomers die (nog) geen cursus volgen, proberen de meesten wel op een andere manier Nederlands te leren.

KENNISGEVING EN INFORMATIEKANALEN DUO

Twee derde van de nieuwkomers geeft aan een brief (kennisgeving) met folders over hun inburgering van DUO ontvangen te hebben. Acht op de tien ontvangers vonden de informatie duidelijk.

Ongeveer vier op de tien nieuwkomers hebben de website van DUO (www.inburgeren.nl) bezocht, asielmigranten aanzienlijk minder vaak dan overige nieuwkomers. Ongeveer de helft van de nieuwkomers die de website heeft bezocht (48%), zoekt er naar een cursus. 84% geeft aan de informatie die zij zochten op de website te hebben gevonden.

Asielmigranten zoeken nauwelijks contact via de Inburgeringstelefoon, terwijl een kwart van de overige nieuwkomers wel eens telefonisch contact heeft gehad met DUO. Bijna de helft van de bellers (49%) heeft een vraag over het lenen van geld. 78% van de bellers geeft aan antwoord op hun vraag te hebben gekregen.

Asielmigranten vinden hun cursus met name via Vluchtelingenwerk (51%) en de gemeente (29%), terwijl overige nieuwkomers deze voornamelijk via familie, vrienden, bekenden of burens vinden (55%).

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	2
1. INLEIDING	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Doelstellingen onderzoek	4
1.3 Leeswijzer	4
2. ONDERZOEKSOPZET	5
2.1 Doelgroep	5
2.2 Methodologie	5
2.3 Veldwerkperiode	5
2.4 Netto respons	5
2.5 Vragenlijst	6
3. INSPANNINGEN inburgeringsplichtigen	7
3.1 Nederlands leren door cursus te volgen	7
3.2 Andere manieren van Nederlands leren	8
3.3 Reden voor (nog) geen Nederlands leren	9
4. INFORMATIEVOORZIENING	10
4.1 Inburgingsplicht	10
4.2 Informatiekanalen DUO	10
4.2.1 De kennisgeving van DUO	10
4.2.2 De website van DUO	11
4.2.3 De Inburgeringstelefoon van DUO	12
4.3 Cursusinformatie	13
5. (NON-)RESPONS ANALYSE	14
5.1. Inleiding	14
5.2 Conclusie	14
BIJLAGE 1. VRAGENLIJST	18

1. INLEIDING

1.1 ACHTERGROND

Per 1 januari 2013 is de Wet inburgering gewijzigd. Inburgeraars zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen inburgering. De gemeentelijke taak in de uitvoering van de Wet inburgering is vervallen. Met ingang van 1 januari 2013 is de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) de centrale uitvoeringsorganisatie van de Wet inburgering. DUO geeft voorlichting, verstrekt leningen, neemt de inburgeringsexamens af, controleert of de nieuwkomers hebben voldaan aan de inburgeringsplicht en legt eventueel boetes op.

Inburgeringsplichtigen moeten binnen 3 jaar na vestiging in Nederland aan de inburgeringsplicht voldoen, door het inburgeringsexamen of het staatsexamen NT2 te behalen. Ongeveer de helft van de asielmigranten heeft deelgenomen aan een kort voorinburgeringstraject in een Asielzoekerscentrum (AZC). Het overgrote deel van de overige nieuwkomers (met name gezinsmigranten) heeft reeds voor de komst naar Nederland het basisexamen inburgering in het buitenland gedaan.

Voor 1 januari 2013 konden gemeenten inburgeringsprogramma's aanbieden aan inburgeraars. Inburgeringsplichtigen moeten vanaf 2013 de eigen inburgering regelen. Het verkrijgen van inzicht in de inspanningen van nieuwkomers is van belang voor de toetsing van de werking van het inburgeringsbeleid.

DUO stelt zich ten doel de inburgeringsplichtigen daar waar mogelijk te ondersteunen tijdens het inburgeringsproces en haar dienstverlening zo goed mogelijk af te stemmen op de behoefte van deze groep. DUO heeft behoefte aan informatie van inburgeraars over hoe zij hun inburgeringsproces invullen, of zij gebruikmaken van de informatiekkanalen van DUO en hoe zij deze dienstverlening beoordelen.

1.2 DOELSTELLINGEN ONDERZOEK

MWM2 is in opdracht van DUO gestart met een onderzoek waarmee vanaf 2013 inburgeringsplichtigen gevolgd kunnen worden in het inburgeringstraject. De eerste metingen zijn gedaan onder nieuwkomers die in het eerste en tweede kwartaal van 2013 van DUO een kennisgeving over de inburgeringsplicht toegezonden hebben gekregen.

De hoofddoelstellingen van het onderzoek zijn:

- + Inzicht verkrijgen in de inspanningen die nieuwkomers ondernemen om aan de inburgeringsplicht te voldoen.
- + Inzicht verkrijgen in de beoordeling van de dienstverlening van DUO ten behoeve van hun inburgering.

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt de opzet van het onderzoek beschreven. In hoofdstuk 3 wordt een beeld geschetst van de inburgeringsinspanningen van nieuwkomers. De beoordeling van de informatievoorziening van DUO komt in hoofdstuk 4 aan bod. Tenslotte is in hoofdstuk 5 de (non-)respons analyse opgenomen. De vragenlijst is als bijlage opgenomen.

2. ONDERZOEKSOPZET

2.1 DOELGROEP

Nieuwkomers die in het eerste en tweede kwartaal van 2013 een kennisgeving van DUO over hun inburgeringsplicht toegezonden hebben gekregen, vormen de doelgroep van het onderzoek (de onderzoekspopulatie). Van het eerste cohort inburgeraars (hierna: cohort 1) is de inburgeringsplicht in het eerste kwartaal van 2013 ingegaan. Cohort 1 betreft 2.456 personen. Van het tweede cohort inburgeraars (hierna: cohort 2) is de inburgeringsplicht in het tweede kwartaal van 2013 ingegaan. Cohort 2 betreft 2.247 personen.

2.2 METHODOLOGIE

Het onderzoek is uitgevoerd middels de CAWI-methode (Computer Assisted Web Interviewing). De beoogde doelgroep heeft een uitnodigingsbrief met een unieke inlogcode en een link naar de online vragenlijst van DUO toegestuurd gekregen. De online vragenlijst is in vier talen aangeboden: Nederlands, Engels, Frans en Spaans. Na circa 3 weken is een rappelbrief vergezeld met een papieren vragenlijst (in het Nederlands) verstuurd naar dat deel van de doelgroep dat de vragenlijst nog niet had ingevuld.¹

2.3 VELDWERKPERIODE

De doelgroep is 6 à 9 maanden nadat de kennisgeving door DUO is verstuurd, benaderd om mee te doen aan het onderzoek. Inburgeraars van cohort 1 hebben de vragenlijst kunnen invullen van 22 oktober 2013 tot en met 17 februari 2014. Inburgeraars van cohort 2 hebben aan het onderzoek kunnen deelnemen van 3 december 2013 tot en met 17 februari 2014.

2.4 NETTO RESPONS

In totaal hebben netto $n=2.874$ inburgeraars de vragenlijst van het onderzoek ingevuld. De totale respons komt daarmee op 61%. Ruim de helft van de respondenten heeft deelgenomen via de papieren vragenlijst (Nederlands) die bij de herinneringsbrief is meegestuurd. 30% van de respondenten heeft de online vragenlijst in het Nederlands ingevuld en 13% in het Engels. Er is nauwelijks gebruik gemaakt van de online vragenlijst in de twee overige talen. In tabel 2.1 is de verdeling van de respons naar methode en taal van de vragenlijst weergegeven.

In hoofdstuk 5 is een uitgebreide (non-)respons analyse opgenomen. De respondenten vormen een getrouwe afspiegeling van de totale onderzoekspopulatie. Het enige (significante) verschil dat is te constateren, is dat onder de responderende nieuwkomers het aandeel van 18 tot 29-jarigen in cohort 1 iets lager is, namelijk 37% tegenover 40% in de populatie.

¹ Bij de papieren vragenlijsten is sprake van een beperkte partiële non-repons of item-non-respons: niet alle respondenten beantwoorden alle vragen. Dit verklaart dat het totaal aantal respondenten in de tabellen kan verschillen.

Tabel 2.1 Verdeling respons

	totale netto respons		cohort 1		cohort 2	
	abs	%	abs	%	abs	%
Papieren vragenlijst	1573	55%	875	56%	698	53%
Digitale vragenlijst	1301	45%	685	44%	616	47%
<i>Nederlands</i>	857	30%	460	29%	397	30%
<i>Frans</i>	21	1%	12	1%	9	1%
<i>Spaans</i>	42	1%	31	2%	11	1%
<i>Engels</i>	381	13%	182	12%	199	15%
Totaal	2874	100%	1560	100%	1314	100%

2.5 VRAGENLIJST

De vragenlijst van het onderzoek concentreert zich op de activiteiten die inburgeringsplichtigen ondernemen om in te burgeren. Daarbij is specifiek gekeken naar de volgende onderwerpen:

- + of inburgeringsplichtigen een inburgeringsprogramma (cursus) volgen,
- + eventuele andere manieren waarop de doelgroep zich de Nederlandse taal eigen maakt,
- + het gebruik van de informatiekkanalen van DUO,
- + over welke onderwerpen zij via deze informatiekkanalen informatie zoeken, en
- + of zij de gezochte informatie via deze informatiekkanalen ook kunnen vinden.

3. INSPANNINGEN INBURGERINGSPLICHTIGEN

3.1 NEDERLANDS LEREN DOOR CURSUS TE VOLGEN

Bijna zes op de tien nieuwkomers doen een cursus om Nederlands te leren. Hiervan volgt ruim drie kwart een cursus bij een instelling met het Blik op Werk Keurmerk. Onder asielmigranten is de cursusdeelname hoger dan onder de overige nieuwkomers. Zij volgen ook vaker een cursus bij een instelling met het Blik op Werk Keurmerk.

Tabel 3.1 Cursusinstelling

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Cursus	1698	59%	835	62%	863	57%
Geen cursus	1176	41%	519	38%	657	43%
Totaal	2874	100%	1354	100%	1520	100%
	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
BOW-instelling	1317	78%	752	90%	565	65%
Overig	381	22%	83	10%	298	35%
Totaal	1698	100%	835	100%	863	100%

Op het moment van deelname aan het onderzoek is 43% van de nieuwkomers die een cursus Nederlands volgt, hier minder dan 3 maanden mee bezig. Asielmigranten zijn in vergelijking nog kort bezig met de cursus: 55% is korter dan 3 maanden bezig, tegenover 31% van overige nieuwkomers.

Tabel 3.2 Duur van cursus volgen

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Korter dan 3 maanden	708	43%	442	55%	266	31%
3 tot 6 maanden	558	34%	210	26%	348	41%
Langer dan 6 maanden	393	24%	155	19%	238	28%
Totaal	1659	100%	807	100%	852	100%

De cursisten gaan gemiddeld 7,7 uur per week naar de cursus en besteden gemiddeld nog eens 8,7 uur per week aan thuisstudie. Asielmigranten volgen in vergelijking met overige nieuwkomers gemiddeld meer uren onderwijs per week, namelijk 9,0 uur tegenover 6,4 uur.

Tabel 3.3 Uren gevolgd onderwijs en thuisstudie

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Aantal uren gevolgd onderwijs						
0 tot 4 uur	343	21%	66	8%	277	33%
5 tot 8 uur	648	40%	285	36%	363	43%
9 tot 16 uur	608	37%	429	54%	179	21%
Meer dan 16 uur	35	2%	17	2%	18	2%
Totaal	1634	100%	797	100%	837	100%
	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Aantal uren thuisstudie						
0 tot 4 uur	462	29%	218	28%	244	29%
5 tot 8 uur	454	28%	208	27%	246	30%
9 tot 16 uur	535	33%	270	35%	265	32%
Meer dan 16 uur	157	10%	80	10%	77	9%
Totaal	1608	100%	776	100%	832	100%

3.2 ANDERE MANIEREN VAN NEDERLANDS LEREN

Naast een cursus Nederlands probeert de meerderheid van de nieuwkomers ook nog op andere manieren zich de taal eigen te maken. Ook van de nieuwkomers die (nog) geen cursus volgen, proberen de meesten wel op een andere manier Nederlands te leren. Ruim de helft van zowel asielmigranten (52%) als overige nieuwkomers (53%) volgt een cursus en leert daarnaast ook op een andere manier Nederlands. Nog eens 28% van asielmigranten en 36% van overige nieuwkomers volgt (nog) geen cursus, maar geeft aan op een andere manier Nederlands te leren.

Tabel 3.4a Andere manier van Nederlands leren

	Totaal		cursus		geen cursus	
	abs	%	abs	%	abs	%
(ook) andere manier	2399	84%	1488	88%	911	79%
geen andere manier	444	16%	196	12%	248	21%
Totaal	2843	100%	1684	100%	1159	100%

Tabel 3.4b Andere manier van Nederlands leren

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomer	
	abs	%	abs	%	abs	%
Cursus en andere manier	1488	52%	693	52%	795	53%
Alleen cursus	196	7%	131	10%	65	4%
Alleen andere manier	911	32%	367	28%	544	36%
Geen cursus of andere manier	248	9%	143	11%	105	7%
Total	2843	100%	1334	100%	1509	100%

Zowel asielmigranten (69%) als overige nieuwkomers (79%) proberen zich het Nederlands eigen te maken door televisie te kijken. Een groot deel van de laatstgenoemde groep spreekt Nederlands met familie, vrienden en bekenden (82%). Asielmigranten maken vaker dan overige nieuwkomers gebruik van een taalcoach of taalmaatje (29% tegenover 15%). Internet en de computer worden door zowel asielmigranten als overige nieuwkomers ook vaak gebruikt als manier om Nederlands te leren (respectievelijk 55% en 69%).

Tabel 3.5 Andere manieren van Nederlands leren*

	Totaal		asielmigrant		overige nieuwkomer	
	abs	%	abs	%	abs	%
Met een taalcoach/taalmaatje	489	21%	294	29%	195	15%
Met familie, vrienden en bekenden	1502	65%	419	42%	1083	82%
Op het werk	343	15%	34	3%	309	24%
Televisie kijken	1735	75%	691	69%	1044	79%
Kranten lezen	712	31%	196	20%	516	39%
Internet/computer	1467	63%	556	55%	911	69%
Boeken lezen	846	37%	269	27%	577	44%
Via het buurthuis	159	7%	60	6%	99	8%
Anders, namelijk	299	13%	132	13%	167	13%
Aantal respondenten	2316	100%	1002	100%	1314	100%

*meerdere antwoorden mogelijk

3.3 REDEN VOOR (NOG) GEEN NEDERLANDS LEREN

De redenen die nieuwkomers noemen voor het (nog) niet leren van Nederlands zijn dat zij er niet toe in staat zijn of dat zij er nog niet aan toe gekomen zijn (respectievelijk 27% en 25%). Ook geeft een kwart aan de Nederlandse taal al voldoende te beheersen. Asielmigranten noemen vaker als redenen voor het (nog) niet leren van Nederlands dat zij er niet toe in staat zijn en dat zij er nog niet aan toe gekomen zijn (beide 35%). Terwijl overige nieuwkomers overwegend als reden noemen dat zij de Nederlandse taal al voldoende beheersen (60%).

Tabel 3.6 Reden voor (nog) geen Nederlands leren

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Niet toe in staat	68	27%	50	35%	18	17%
Nog niet aan toegekomen	63	25%	50	35%	13	12%
Beheers Nederlands al voldoende	65	26%	2	1%	63	60%
Geen toelichting gegeven	52	21%	41	29%	11	10%
Totaal	248	100%	143	100%	105	100%

4. INFORMATIEVOORZIENING

4.1 INBURGINGSPLICHT

Bijna alle respondenten geven aan dat zij weten dat ze moeten inburgeren. Dat geldt zowel voor asielmigranten als voor overige nieuwkomers. Nieuwkomers worden langs meerdere wegen geïnformeerd over hun inburgeringsplicht. Daarbij zijn grote verschillen tussen asielmigranten en overige nieuwkomers te constateren. Asielmigranten geven veel minder vaak dan overige nieuwkomers aan te zijn geïnformeerd door DUO (22% tegenover 52%). Asielmigranten zijn vaker door het asielzoekerscentrum geïnformeerd over hun inburgeringsplicht (35%). Overige nieuwkomers (43%) geven vaker dan asielmigranten (20%) aan dat zij van familie, vrienden, bekenden of burens weten dat zij moeten inburgeren.

Tabel 4.1 Kennisgenomen van inburgeringsplicht*

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
DUO	1029	38%	286	22%	743	52%
IND	1090	40%	464	36%	626	44%
De gemeente	895	33%	406	32%	489	34%
Het asielzoekerscentrum (AZC)	473	17%	449	35%	24	2%
Familie, vrienden, bekenden, burens	869	32%	252	20%	617	43%
Anders, namelijk	291	11%	226	18%	65	5%
Totaal	2716	100%	1283	100%	1433	100%

*meerdere antwoorden mogelijk

4.2 INFORMATIEKANALEN DUO

DUO zet verschillende informatiekanalen in om inburgeraars te kunnen bereiken en te ondersteunen bij het vinden van informatie die het proces van inburgeren kan vergemakkelijken en bespoedigen. Voor drie informatiekanalen is met dit onderzoek in kaart gebracht in hoeverre de doelgroep er gebruik van maakt, te weten:

- + de kennisgeving met folders,
- + de website van DUO: www.inburgeren.nl,
- + de Inburgeringstelefoon van DUO (050 – 599 96 00).

4.2.1 De kennisgeving van DUO

Twee derde van de nieuwkomers geeft aan een brief (kennisgeving) met folders over hun inburgering van DUO ontvangen te hebben. Asielmigranten geven vaker dan overige nieuwkomers aan dat zij deze post niet hebben ontvangen. Acht op de tien ontvangers van de brief (kennisgeving) en folders vonden de informatie duidelijk. Voor asielmigranten was de informatie in mindere mate duidelijk (77% tegenover 86% van de overige nieuwkomers).

Tabel 4.2 Kennisgeving DUO

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
DUO brief en folders ontvangen						
Ja	1905	67%	817	61%	1088	73%
Nee	923	33%	514	39%	409	27%
Totaal	2828	100%	1331	100%	1497	100%
DUO brief en folders duidelijk						
Ja	1536	82%	609	77%	927	86%
Nee	340	18%	186	23%	154	14%
Totaal	1876	100%	795	100%	1081	100%

4.2.2 De website van DUO

Ongeveer vier op de tien nieuwkomers heeft de website www.inburgeren.nl bezocht, asielmigranten aanzienlijk minder vaak dan overige nieuwkomers.

Ongeveer de helft van de nieuwkomers die de website heeft bezocht (48%), zoekt er naar een cursus. Asielmigranten zoeken op de website vaker dan overige nieuwkomers naar informatie over geld lenen (53% tegenover 37%). De laatste groep zoekt weer vaker dan asielmigranten informatie over het inburgeringsexamen (79% tegenover 49%).

Tabel 4.3 Bezoek website DUO

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Website DUO bezocht						
Ja	1120	39%	257	19%	863	57%
Nee	1754	61%	1097	81%	657	43%
Totaal	2874	100%	1354	100%	1520	100%
Informatie gezocht over	abs	%	abs	%	abs	%
Het inburgeringsexamen	793	72%	123	49%	670	79%
Een cursus	531	48%	111	45%	420	49%
Geld lenen	448	41%	131	53%	317	37%
Anders, namelijk	82	7%	16	6%	66	8%
Totaal	1102	100%	249	100%	853	100%

*meerdere antwoorden mogelijk

Op de vraag of op www.inburgeren.nl de informatie is gevonden die zij zochten, geeft 84% aan de informatie te hebben gevonden. Voor zowel het onderwerp 'inburgeringsexamen', 'geld lenen', als 'cursus', heeft ongeveer een op de tien niet de informatie gevonden die gezocht werd.

Tabel 4.4 Informatie gezocht op website DUO

	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Informatie gevonden						
Ja	923	84%	206	83%	717	84%
Nee	177	16%	42	17%	135	16%
Totaal	1100	100%	248	100%	852	100%
Geen informatie gevonden over	abs	%	abs	%	abs	%
Het inburgeringsexamen	70	9%	6	14%	64	47%
Een cursus	63	12%	23	55%	40	30%
Geld lenen	36	8%	12	29%	24	18%
Anders, namelijk	26	32%	8	19%	18	13%
Totaal	177	100%	42	100%	135	100%

*meerdere antwoorden mogelijk

4.2.3 De Inburgeringstelefoon van DUO

Asielmigranten zoeken nauwelijks contact via de Inburgeringstelefoon, terwijl een kwart van de overige nieuwkomers wel eens telefonisch contact heeft gehad met DUO.

De informatie die bellers aanvragen betreft voornamelijk het lenen van geld. Waarbij asielmigranten nog vaker dan overige nieuwkomers over dit onderwerp bellen (60% tegenover 45%). Daarnaast belt een derde van de inburgeraars over een cursus en het inburgeringsexamen (respectievelijk 34% en 33%).

Tabel 4.5 Contact met Inburgeringstelefoon DUO

Inburgeringstelefoon DUO wel eens gebeld	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Ja	491	17%	111	8%	380	25%
Nee	2383	83%	1243	92%	1140	75%
Totaal	2874	100%	1354	100%	1520	100%
Informatie aangevraagd over	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Het inburgeringsexamen	156	33%	16	15%	140	38%
Een cursus	160	34%	37	35%	123	34%
Geld lenen	229	49%	63	60%	166	45%
Anders, namelijk	87	18%	24	23%	63	17%
Totaal	472	100%	105	100%	367	100%

*meerdere antwoorden mogelijk

Van de nieuwkomers die gebruik hebben gemaakt van de Inburgeringstelefoon geeft 78% aan antwoord op hun vraag te hebben gekregen. Vooral over het lenen van geld (40%) en cursussen (32%) heeft men geen antwoord op de vraag gekregen.

Tabel 4.6 Vraag Inburgeringstelefoon DUO

Antwoord op uw vraag gekregen	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Ja	366	78%	77	75%	289	79%
Nee	103	22%	26	25%	77	21%
Totaal	469	100%	103	100%	366	100%
Geen antwoord gekregen over	Totaal		Asielmigrant		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
Het inburgeringsexamen	21	20%	3	12%	18	23%
Een cursus	33	32%	10	38%	23	30%
Geld lenen	41	40%	12	46%	29	38%
Anders, namelijk	22	21%	5	19%	17	22%
Totaal	103	100%	26	100%	77	100%

*meerdere antwoorden mogelijk

4.3 CURSUSINFORMATIE

Aan de nieuwkomers die een cursus volgen, is gevraagd hoe zij deze cursus hebben gevonden. Asielmigranten vinden hun cursus met name via Vluchtelingenwerk (51%) en de gemeente (29%), terwijl overige nieuwkomers deze voornamelijk via familie, vrienden, bekenden of burens vinden (55%). Een op de tien inburgeraars geeft DUO (10%) en de website van Blik op Werk (11%) als informatiebron aan. Asielmigranten vinden hun cursus vrijwel niet via de website van Blik op werk (3%).

Tabel 4.7 Cursus gevonden*

	Totaal		Asielmigranten		Overige nieuwkomers	
	abs	%	abs	%	abs	%
De website van Blik op werk (www.ikwilinburgeren.nl)	187	11%	26	3%	161	19%
Het asielzoekerscentrum (AZC)	85	5%	65	8%	20	2%
DUO	173	10%	90	11%	83	10%
Vluchtelingenwerk	476	28%	423	51%	53	6%
De gemeente	394	23%	245	29%	149	17%
Familie, vrienden, bekenden, burens	577	34%	99	12%	478	55%
Anders, namelijk	315	19%	118	14%	197	23%
Totaal	1695	100%	833	100%	862	100%

*meerdere antwoorden mogelijk

5. (NON-)RESPONS ANALYSE

5.1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de (non)respons en wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre de respons selectief is. Met andere woorden: of er nieuwkomers in het onderzoek onder- of oververtegenwoordigd zijn. Bij de analyse van de respons is gekeken naar de bekende kenmerken van de doelgroep zoals leeftijd geslacht, herkomst en migratiestatus (asielmigrant of overige nieuwkomer). Deze 'hulpvariabelen' vormen de indicatoren voor de selectiviteit van de respons. Van bijvoorbeeld leeftijd is namelijk de verdeling in de populatie bekend. Door de leeftijdsopbouw van de responderende nieuwkomers te vergelijken met de opbouw in de totale populatie, kan bepaald worden of hierin een afwijking te constateren is.

In tabel 5.1 zijn twee groepen tegen elkaar afgezet: de onderzoekspopulatie en de respons. In de rijen zijn de beschikbare achtergrondkenmerken van de doelgroep opgenomen, waaronder geslacht, leeftijd en land van herkomst. De onderzoekspopulatie is de volledige doelgroep van inburgeringsplichtigen zoals die door DUO beschikbaar is gesteld en is benaderd voor deelname aan het onderzoek. Deze groep representeert in dit onderzoek de totale populatie: cohort 1 bruto n=2.456, cohort 2 bruto n=2.247. De respons betreft de groep inburgeringsplichtigen die aan het onderzoek hebben deelgenomen: cohort 1 netto n=1.560 (64%), cohort 2 netto n=1.314 (58%).

Door de respons op het niveau van achtergrondkenmerken te vergelijken met de totale onderzoekspopulatie, wordt inzichtelijk in hoeverre er afwijkingen zijn op het niveau van representativiteit ten opzichte van die populatie. De waargenomen significante verschillen zijn aangegeven in **groen** (hoger % dan binnen de totale populatie) en **rood** (lager % dan binnen de totale populatie).

In tabel 5.2. en 5.3 zijn de respons via de online vragenlijst en via de papieren vragenlijst afgezet tegen de totale respons, om inzicht te geven in de keuze van respondenten voor een van de twee methode naar hun achtergrondkenmerken.

5.2 CONCLUSIE

Het enige (significante) verschil dat is te constateren tussen de responderende nieuwkomers en de totale populatie is het aandeel van 18 tot 29-jarigen in cohort 1. Het aandeel van de jongste nieuwkomers is iets lager namelijk 37% tegenover 40% in de populatie. Verder valt uit tabel 5.2 en 5.3 op te maken dat onder de responderende nieuwkomers asielmigranten vaker kiezen voor de papieren vragenlijst. Nieuwkomers uit Irak, Afghanistan en Somalië hebben vaker deelgenomen via een papieren vragenlijst.

Tabel 5.1 Verdeling respondenten versus totale onderzoekspopulatie

		Cohort 1				Cohort 2			
Achtergrondkenmerk		Onderzoekspopulatie		Respons		Onderzoekspopulatie		Respons	
		abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Geslacht	Man	1033	42%	632	41%	933	42%	529	40%
	Vrouw	1423	58%	928	59%	1314	58%	785	60%
	Totaal	2.456	100%	1.560	100%	2.247	100%	1.314	100%
		abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Leeftijd	18 – 29 jaar	973	40%	578	37%	988	44%	546	42%
	30 – 39 jaar	908	37%	607	39%	784	35%	473	36%
	40 – 49 jaar	384	16%	251	16%	340	15%	216	16%
	50 – 59 jaar	163	7%	107	7%	116	5%	69	5%
	60+ jaar	28	1%	17	1%	19	1%	10	1%
	Totaal	2.456	100%	1.560	100%	2.247	100%	1.314	100%
		abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Herkomst	Iran	318	13%	187	12%	187	8%	109	8%
	Syrië	213	9%	134	9%	199	9%	118	9%
	Irak	233	9%	152	10%	138	6%	92	7%
	Marokko	177	7%	109	7%	176	8%	93	7%
	Sovjetunie	123	5%	94	6%	151	7%	97	7%
	Afghanistan	137	6%	75	5%	145	6%	83	6%
	Somalië	122	5%	66	4%	119	5%	61	5%
	China	73	3%	54	3%	124	6%	68	5%
	Suriname	74	3%	47	3%	61	3%	28	2%
	Indonesië	48	2%	34	2%	56	2%	34	3%
	Overig	938	38%	608	39%	891	40%	531	40%
	Totaal	2.456	100%	1.560	100%	2.247	100%	1.314	100%
		abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Regio	G4	508	21%	322	21%	512	23%	272	21%
	Overig	1948	79%	1238	79%	1735	77%	1042	79%
	Totaal	2.456	100%	1.560	100%	2.247	100%	1.314	100%
		abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Nieuwkomer	Asiëlmigrant	1289	52%	779	50%	983	44%	575	44%
	Overige nieuwkomer	1167	48%	781	50%	1264	56%	739	56%
	Totaal	2.456	100%	1.560	100%	2.247	100%	1.314	100%

Tabel 5.2 Verdeling cohort 1: respons digitaal versus papier

Achtergrondkenmerk		Respons		Digitaal		Papier	
Cohort 1		abs	%	abs	%	abs	%
Geslacht	Man	632	41%	273	43%	359	57%
	Vrouw	928	59%	412	44%	516	56%
	Totaal	1.560	100%	685	100%	875	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Leeftijd	18 – 29 jaar	578	37%	263	46%	315	54%
	30 – 39 jaar	607	39%	256	42%	351	58%
	40 – 49 jaar	251	16%	114	45%	137	55%
	50 – 59 jaar	107	7%	45	42%	62	58%
	60+ jaar	17	1%	7	41%	10	59%
	Totaal	1.560	100%	685	100%	875	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Herkomst	Iran	187	12%	82	44%	105	56%
	Syrië	134	9%	55	41%	79	59%
	Irak	152	10%	44	29%	108	71%
	Marokko	109	7%	53	49%	56	51%
	Sovjetunie	94	6%	41	44%	53	56%
	Afghanistan	75	5%	16	21%	59	79%
	Somalië	66	4%	17	26%	49	74%
	China	54	3%	23	43%	31	57%
	Suriname	47	3%	28	60%	19	40%
	Indonesië	34	2%	20	59%	14	41%
	Overig	608	39%	306	50%	302	50%
	Totaal	1.560	100%	685	100%	875	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Regio	G4	322	21%	159	49%	163	51%
	Overig	1238	79%	526	42%	712	58%
	Totaal	1.560	100%	685	100%	875	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Nieuwkomer	Asielmigrant	779	50%	291	37%	488	63%
	Overige nieuwkomer	781	50%	394	50%	387	50%
	Totaal	1.560	100%	685	100%	875	100%

Tabel 5.3 Verdeling cohort 2: respons digitaal versus papier

Achtergrondkenmerk		Respons		Digitaal		Papier	
Cohort 2		abs	%	abs	%	abs	%
Geslacht	Man	529	40%	231	44%	298	56%
	Vrouw	785	60%	385	49%	400	51%
	Totaal	1.314	100%	616	100%	698	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Leeftijd	18 – 29 jaar	546	42%	246	45%	300	55%
	30 – 39 jaar	473	36%	235	50%	238	50%
	40 – 49 jaar	216	16%	101	47%	115	53%
	50 – 59 jaar	69	5%	29	42%	40	58%
	60+ jaar	10	1%	5	50%	5	50%
	Totaal	1.314	100%	616	100%	698	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Herkomst	Iran	109	8%	58	53%	51	47%
	Syrië	118	9%	52	44%	66	56%
	Irak	92	7%	30	33%	62	67%
	Marokko	93	7%	41	44%	52	56%
	Sovjetunie	97	7%	51	53%	46	47%
	Afghanistan	83	6%	28	34%	55	66%
	Somalië	61	5%	18	30%	43	70%
	China	68	5%	30	44%	38	56%
	Suriname	28	2%	17	61%	11	39%
	Indonesië	34	3%	18	53%	16	47%
	Overig	531	40%	273	51%	258	49%
	Totaal	1.314	100%	616	100%	698	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Regio	G4	272	21%	144	53%	128	47%
	Overig	1042	79%	472	45%	570	55%
	Totaal	1.314	100%	616	100%	698	100%
		abs	%	abs	%	abs	%
Nieuwkomer	Asielmigrant	575	44%	216	38%	359	62%
	Overige nieuwkomer	739	56%	400	54%	339	46%
	Totaal	1.314	100%	616	100%	698	100%

BIJLAGE 1. VRAGENLIJST

1

Weet u dat u moet inburgeren?

Vraag (single response)

- ☐ Ja
- ☐ Nee[>> 3. Hebt u van DUO een brief met f...]

nieuwe pagina

2

Hoe weet u dat u moet inburgeren?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

Vinkvraag (multi response)

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐

DUO

☐

IND

☐

De gemeente

☐

Het asielzoekerscentrum (AZC)

☐

Familie, vrienden, bekenden, buren

Vp

nieuwe pagina

3

Hebt u van DUO een brief met folders gekregen over uw inburgering?

Vraag (single response)

- ☐ Ja
- ☐ Nee[>> 5. Doet u een cursus om Nederland...]

nieuwe pagina

4

Was de informatie in de brief en de folders duidelijk?

Vraag (single response)

- ☐ Ja
- ☐ Nee

nieuwe pagina

5

Doet u een cursus om Nederlands te leren?

Vraag (single response)

- ☐ Ja
- ☐ Nee[>> 11. Probeert u (ook nog) op een an...]

nieuwe pagina

6

Hoe heeft u de cursus gevonden?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

Vinkvraag (multi response)

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐
☐
☐
☐
☐
☐

De website van Blik op werk (www.ikwilinburgeren.nl)

Het asielzoekerscentrum (AZC)

DUO

Vluchtelingenwerk

De gemeente

Familie, vrienden, bekenden, bureu

Vp

nieuwe pagina

7

Op welke school doet u deze cursus?

Wilt u in het onderstaande tekstvak de naam van de school invullen, waar u deze cursus doet.

Open vraag (klein)

Vp

nieuwe pagina

8

Hoe lang doet u deze cursus al?

Vraag (single response)

- ☐ Kortere dan 3 maanden
- ☐ 3 tot 6 maanden
- ☐ Langer dan 6 maanden

nieuwe pagina

9**Hoeveel uur per week volgt u lessen voor deze cursus?***Wilt u uw antwoord in hele uren noteren.***Open vraag
(klein)**

Vp

nieuwe pagina

10**Hoeveel uur per week leert u thuis voor deze cursus?***Wilt u uw antwoord in hele uren noteren.***Open vraag
(klein)**

Vp

nieuwe pagina

11**Probeer u (ook nog) op een andere manier Nederlands te leren?****Vraag (single
response)**

- ☐ Ja[>> 13. Hoe doet u dat?]
- ☐ Nee

nieuwe pagina

12**Waarom leert u nog geen Nederlands?****Open vraag (groot)**

nieuwe pagina

13

Hoe doet u dat?*U kunt meerdere antwoorden kiezen*

Vinkvraag (multi response)

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐

Alleen (zelfstudie)

☐

Met een taalcoach/taalmaatje

☐

Met familie, vrienden en bekenden

☐

Op het werk

☐

Televisie kijken

☐

Kranten lezen

☐

Internet/computer

☐

Boeken lezen

☐

Via het buurthuis

Vp

nieuwe pagina

14

Hebt u op de website van DUO www.inburgeren.nl wel eens naar informatie gezocht?

Vraag (single response)

☐

Ja

☐

Nee[>> 18. Hebt u wel eens gebeld naar de...]

nieuwe pagina

15

Waarover hebt u informatie op www.inburgeren.nl gezocht?*U kunt meerdere antwoorden geven.*

Vinkvraag (multi response)

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐

Het inburgeringsexamen

☐

Een cursus

☐

Geld lenen

Vp

nieuwe pagina

16

Hebt u op www.inburgeren.nl de informatie gevonden die u zocht? Multi-level vraag

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐ Ja☐ Nee, ik heb geen informatie gevonden over:☐ Het inburgeringsexamen☐ Een cursus☐ Geld lenen☐ [{ANDERS13}]

nieuwe pagina

17

Hebt u op www.inburgeren.nl de informatie gevonden die u zocht? Multi-level vraag

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐ Ja☐ Nee, ik heb geen informatie gevonden die ik zocht

nieuwe pagina

18

Hebt u wel eens gebeld naar de Inburgeringstelefoon van DUO (050 - 599 96 00)?

Vraag (single response)

☐ Ja☐ Nee[>> 22. Hebt u op de website van Blik ...]

nieuwe pagina

19

Waarover hebt u informatie via de Inburgeringstelefoon gevraagd?

U kunt meerdere antwoorden geven

Vinkvraag (multi response)

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐
☐
☐

Het inburgeringsexamen

Een cursus

Geld lenen

Vp

nieuwe pagina

20

Hebt u via de Inburgeringstelefoon antwoord op uw vraag gekregen?

Multi-level vraag

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐ Ja

☐ Nee, ik heb geen antwoord gekregen over:

☐ Het inburgeringsexamen

☐ Een cursus

☐ Geld lenen

☐ [{andersv16}]

nieuwe pagina

21

Hebt u via de Inburgeringstelefoon antwoord op uw vraag gekregen?

Multi-level vraag

Minimaal aantal vinkjes: 1

☐ Ja

☐ Nee, ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag

nieuwe pagina

22

Hebt u op de website van Blik op Werk www.ikwilinburgeren.nl wel eens naar informatie gezocht?

Vraag (single response)

- ☐ Ja
- ☐ Nee[>> 25. DUO wil een paar keer per jaar...]

nieuwe pagina

23

Hebt u op www.ikwilinburgeren.nl de informatie gevonden die u zocht?

Vraag (single response)

- ☐ Ja
- ☐ Nee

nieuwe pagina

25

DUO wil een paar keer per jaar onderzoek doen over inburgeren. Wilt u meedoen aan deze onderzoeken?

Vraag (single response)

- ☐ Ja
- ☐ Nee

nieuwe pagina

26

Dit was de laatste vraag. Dank u voor het invullen van deze vragenlijst. Wilt u nog iets zeggen over dit onderzoek? Vul dat dan hieronder in.

Open vraag (groot)

Indien u geen vragen of opmerkingen heeft kunt u gewoon op verder klikken en hoeft u niks in te vullen.